

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

10. ledna 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v trestních věcech – Zásada vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci – Rámcové rozhodnutí 2006/783/SVV – Článek 12 odst. 1 a 4 – Rozhodné právo pro výkon – Právo vykonávajícího státu, které umožňuje uvalení donucovací vazby v případě nevykonání příkazu ke konfiskaci – Slučitelnost – Právo vydávajícího státu, které rovněž umožňuje uvalení donucovací vazby – Neexistence vlivu“

Ve věci C-97/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím rechtbank Noord-Nederland (soud pro severní Nizozemsko, Nizozemsko) ze dne 1. února 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 12. února 2018, v řízení

ET,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, R. Silva de Lapuerta (zpravodajka), místopředsedkyně, C. Toader, A. Rosas a L. Bay Larsen, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za nizozemskou vládu J. M. Hoogveldem a M. Bulterman, jako zmocněnci,
- za německou vládu T. Henzem, M. Hellmannem a E. Lankenauem, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu G. Hessem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi R. Troostersem a S. Grünheid, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: nizozemština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 12 rámcového rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci (Úř. věst. L 2006, L 328, s. 59).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci řízení o návrhu týkajícího se povolení uvalit donucovací vazbu podaném Openbaar ministerie (státní zastupitelství, Nizozemsko) s cílem zajistit v Nizozemsku výkon příkazu ke konfiskaci vydaného proti ET v Belgii.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body odůvodnění 1, 7, 8 a 13 rámcového rozhodnutí 2006/783 stanoví:
„(1) Evropská rada na zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 zdůraznila, že zásada vzájemného uznávání by se měla stát základním kamenem soudní spolupráce v občanskoprávních i trestních věcech v Unii.
[...]
(7) Hlavním motivem organizované trestné činnosti je finanční prospěch. Aby byly veškeré snahy v oblasti prevence a potírání této trestné činnosti účinné, musí se zaměřit na vysledování, zmrazení, zajišťování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti. Nestačí zajistit v rámci Evropské unie pouhé vzájemné uznávání prozatímních opatření, jako je zmrazení a zajištění; účinný boj s hospodářskou trestnou činností vyžaduje i vzájemné uznávání příkazů ke konfiskaci výnosů z trestné činnosti.
(8) Účelem tohoto rámcového rozhodnutí je usnadnit spolupráci mezi členskými státy při vzájemném uznávání a výkonu příkazů ke konfiskaci majetku tak, aby byl členský stát povinen na svém území uznávat a vykonávat příkazy ke konfiskaci vydané příslušným trestním soudem jiného členského státu. Toto rámcové rozhodnutí navazuje na rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti [Úř. věst. 2005, L 68, s. 49]. Účelem uvedeného rámcového rozhodnutí je zajistit, aby všechny členské státy měly účinná pravidla, jimiž se řídí konfiskace výnosů z trestné činnosti, mezi jiným i ve vztahu k důkaznímu břemenu týkajícímu se zdroje majetku osoby odsouzené pro trestný čin související s organizovanou trestnou činností.
[...]
(13) Toto rámcové rozhodnutí ctí základní práva a zachovává zásady zakotvené v článku 6 [SEU], které jsou vyjádřeny i v Listině základních práv Evropské unie, zejména v kapitole VI uvedené listiny. [...]“
- 4 Článek 1 tohoto rámcového rozhodnutí zní:
„1. Účelem tohoto rámcového rozhodnutí je stanovení pravidel, podle nichž členský stát na svém území uznává a vykonává příkaz ke konfiskaci vydaný příslušným trestním soudem jiného členského státu.

2. Tímto rámcovým rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 [SEU] a veškeré povinnosti vyplývající z postavení soudních orgánů v této souvislosti zůstávají nedotčeny.“

5 Článek 2 uvedeného rámcového rozhodnutí uvádí následující definice:

„Pro účely tohoto rámcového rozhodnutí:

- a) ‚vydávajícím státem‘ se rozumí členský stát, v němž soud v rámci trestního řízení vydal příkaz ke konfiskaci;
- b) ‚vykonávajícím státem‘ se rozumí členský stát, jemuž byl příkaz ke konfiskaci předán pro účely jeho výkonu;
- c) ‚příkazem ke konfiskaci‘ se rozumí pravomocný trest nebo opatření nařízené soudem následující po řízení, které se týká jednoho nebo více trestných činů a které vede k trvalému odnětí majetku;

[...]“

6 Článek 7 odst. 1 téhož rámcového rozhodnutí uvádí:

„Příslušné orgány vykonávajícího státu uznají bez dalších formalit příkaz ke konfiskaci předaný v souladu s články 4 a 5 a neprodleně přijmou veškerá opatření nezbytná pro jeho výkon, neodvolají-li se na některý z důvodů k odmítnutí uznání nebo výkonu podle článku 8 nebo na některý z důvodů k odkladu podle článku 10.“

7 Článek 12 rámcového rozhodnutí 2006/783, nadepsaný „Právo rozhodné pro výkon“, v odstavcích 1 a 4 stanoví:

„1. Aniž je dotčen odstavec 3, řídí se výkon příkazu ke konfiskaci právem vykonávajícího státu a pouze jeho orgány jsou příslušné rozhodovat o postupech pro výkon příkazu ke konfiskaci a stanovit veškerá s tím související opatření.

[...]

4. Vykonávající stát nesmí na základě předání podle článků 4 a 5 uložit jako alternativu k příkazu ke konfiskaci žádná opatření, včetně trestu odnětí svobody nebo jiných opatření omezujících osobní svobodu, pokud k tomu vydávající stát nedá souhlas.“

Nizozemské právo

8 Článek 22 odst. 1 písm. a) a odst. 3 Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke sancties en beslissingen tot confiscatie (zákon o vzájemném uznávání a výkonu peněžitých sankcí a příkazů ke konfiskaci), ze dne 27. září 2007 (Stb. 2007, č. 354, dále jen „zákon o uznávání a výkonu“), stanoví:

„1. Příkaz ke konfiskaci, jenž lze uznat a vykonat, bude uznán a vykonán v souladu s nizozemským právem. Pokud je cílem příkazu ke konfiskaci:

- a) zaplacení peněžité částky státu za účelem odnětí neoprávněně získané výhody, vykoná se rozhodnutí v souladu s čl. 577b odst. 1 a článkem 577c [Wetboek van Strafvordering (trestní řád)], přičemž k rozhodnutí o návrhu týkajícího se povolení uvalit donucovací vazbu je příslušný [raadkamer van de rechtbank Noord-Nederland (poradní senát soudu pro severní Nizozemsko, Nizozemsko)];

[...]

3. Náhradní trest nebo opatření se vykonají až po udělení souhlasu ze strany příslušného orgánu vydávajícího členského státu. [...]"

9 Článek 577c odst. 1 trestního řádu stanoví, pokud jde o odnětí svobody:

„Nevyhoví-li odsouzený usnesení nebo rozsudku, kterým mu byla za účelem odnětí neoprávněně získané výhody uložena povinnost zaplacení peněžité částky státu, a pokud nebylo možno dosáhnout plného uspokojení z jeho majetku na základě článků 574 až 576, může soud na návrh státního zástupce povolit uvalení donucovací vazby až na tři roky.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 Rozsudkem hof van beroep te Antwerpen (odvolací soud v Antverpách, Belgie) ze dne 20. prosince 2012 byl ET uložen trest konfiskace ve výši 800 000 eur. Tento rozsudek nabyl právní moci a výkon tohoto příkazu ke konfiskaci převzalo Nizozemské království jako vykonávající členský stát ve smyslu čl. 2 písm. b) rámcového rozhodnutí 2006/783.

11 V tomto kontextu se státní zastupitelství obrátilo na předkládající soud, rechtbank Noord-Nederland (soud pro severní Nizozemsko) s návrhem na základě článku 22 zákona o uznávání a výkonu s cílem získat povolení uvalit na ET donucovací vazbu, jelikož stále dlužil částku 652 119,19 eura a tento orgán měl podezření na skryté finanční toky.

12 ET tvrdí, že návrh státního zastupitelství je nepřípustný, a podpůrně tvrdí, že je neopodstatněný. V tomto ohledu ET tvrdí, že donucovací vazba je nejen „opatřením“ ve smyslu nizozemského trestního práva, ale že představuje rovněž trestní sankci ve smyslu čl. 7 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“ a čl. 49 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie. Kromě toho ET tvrdí, že uvalení donucovací vazby představuje přísnější trest, než je příkaz ke konfiskaci, jehož výkon je požadován, takže je protiprávní.

13 Předkládající soud s přihlédnutím k judikatuře Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska), podle níž musí být opatření donucovací vazby upravené v článku 577c trestního řád považováno za „trest“ ve smyslu článku 7 EÚLP, nastoluje pochybnosti o slučitelnosti tohoto opatření s rámcovým rozhodnutím 2006/783.

14 Za těchto podmínek se rechtbank Noord-Nederland (soud pro severní Nizozemsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Lze čl. 12 odst. 1 rámcového rozhodnutí [2006/783] vykládat tak, že v případě výkonu příkazu ke konfiskaci zasláného vydávajícím státem lze v Nizozemsku uvalit donucovací vazbu ve smyslu článku 577c trestního řádu, zejména s přihlédnutím k rozhodnutí Hoge Raad [der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska)] ze dne 20. prosince 2011, podle něhož musí být donucovací vazba považována za ‚trest‘ ve smyslu čl. 7 odst. 1 EÚLP?

2) Má skutečnost, že právo vydávajícího státu rovněž zná možnost uvalení donucovací vazby, vliv na možnost jejího použití?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 15 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 12 odst. 1 a 4 rámcového rozhodnutí 2006/783 musí být vykládán v tom smyslu, že brání použití takových právních předpisů členského státu, jako jsou předpisy, které jsou předmětem věci v původním řízení, které pro účely výkonu příkazu ke konfiskaci vydaného ve vydávajícím členském státě případně umožňují uvalení donucovací vazby.
- 16 Na úvod je třeba připomenout, že z článku 1 rámcového rozhodnutí 2006/783, vykládaného ve spojení s body 1 a 8 odůvodnění tohoto rozhodnutí, vyplývá, že na základě zásady vzájemného uznávání, která je základním kamenem soudní spolupráce v občanskoprávních i trestních věcech, a s ohledem na to, že by měla být usnadněna spolupráce mezi členskými státy při vzájemném uznávání, je jeho účelem stanovení pravidel, podle nichž členský stát na svém území uznává a vykonává příkaz ke konfiskaci vydaný příslušným trestním soudem jiného členského státu.
- 17 V tomto ohledu Soudní dvůr uznal, že jak zásada vzájemné důvěry mezi členskými státy, tak zásada vzájemného uznávání, která je sama založena na zásadě vzájemné důvěry mezi členskými státy, mají v unijním právu zásadní význam, neboť umožňují vytvoření a zachování prostoru bez vnitřních hranic [rozsudek ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky v soudnictví), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 36].
- 18 Dále je třeba uvést, že v souladu s článkem 7 rámcového rozhodnutí 2006/783 jsou příslušné orgány vykonávajícího státu povinny bez dalších formalit uznat příkaz ke konfiskaci předaný v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí a musí neprodleně přijmout veškerá opatření nezbytná pro jeho výkon.
- 19 Pouze důvody výslovně stanovené uvedeným rámcovým rozhodnutím vykonávajícímu členskému státu případně umožňují odmítnout uznání nebo výkon příkazu ke konfiskaci v souladu s článkem 8 nebo jeho výkon odložit na základě článku 10 uvedeného rozhodnutí.
- 20 Podle článku 12 odst. 1 rámcového rozhodnutí 2006/783 se totiž výkon příkazu ke konfiskaci řídí právem vykonávajícího státu a pouze jeho orgány jsou příslušné rozhodovat o postupech pro výkon příkazu ke konfiskaci a stanovit veškerá s tím související opatření.
- 21 Podle odstavce 4 uvedeného článku se k přijetí opatření, které by nahradilo příkaz ke konfiskaci, vyžaduje předchozí souhlas vydávajícího státu.
- 22 Z těchto dvou odstavců článku 12 uvedeného rámcového rozhodnutí ve vzájemném spojení proto vyplývá, že podle obecného pravidla o postupech pro výkon a o nejvhodnějších opatřeních pro účely výkonu příkazu ke konfiskaci rozhodují příslušné orgány vykonávajícího státu v souladu s právními předpisy tohoto posledně uvedeného státu. Jako zvláštní pravidlo však platí, že podle odstavce 4 tohoto článku se vyžaduje předchozí souhlas vydávajícího státu, pokud by zamýšlené opatření ze strany vykonávajícího státu mělo být alternativou k uvedenému příkazu.
- 23 Ve světle těchto úvah je třeba posoudit, zda rámcové rozhodnutí 2006/783 brání takovému vykonávacímu opatření spočívajícímu v donucovací vazbě, jak jej upravuje nizozemské právo a jak jej vykládá Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska).

- 24 V této souvislosti je třeba připomenout, že Soudní dvůr musí při výkladu ustanovení vnitrostátního právního řádu v zásadě vycházet z kvalifikace vyplývající z předkládacího rozhodnutí. Podle ustálené judikatury nemá totiž Soudní dvůr pravomoc vykládat vnitrostátní právo členského státu (rozsudek ze dne 16. února 2017, *Agro Foreign Trade & Agency*, C-507/15, EU:C:2017:129, bod 23 a citovaná judikatura).
- 25 Donucovací vazba se přitom může podle skutečností vyplývajících ze spisu předloženého Soudnímu dvoru uplatnit na návrh státního zastupitelství na osobu dotčenou příkazem ke konfiskaci za podmínky, že tato osoba dobrovolně neuhradí částku, k jejíž úhradě byla odsouzena, a že není insolventní. Při tomto vykonávacím opatření nadále existuje platební povinnost, takže osoba, na kterou byla uvalena donucovací vazba, může být po uhrazení dluhu kdykoli propuštěna. Donucovací vazba je časově omezena, neboť délka odnětí svobody nemůže přesáhnout tři roky a uložená délka mimo jiné závisí na případně uskutečněných částečných platbách.
- 26 V tomto ohledu z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že podle čl. 22 odst. 1 písm. a) zákona o uznávání a výkonu představuje donucovací vazba prostředek, jímž se v souladu s nizozemským právem vykoná příkaz ke konfiskaci vydaný v jiném členském státě, jehož cílem je dosáhnout zaplacení peněžní částky, která byla získána protiprávně, státu, jestliže odsouzená osoba nevyhoví rozhodnutí nebo rozsudku, jimiž se tato platba ukládá. Podle odstavce 3 tohoto článku se náhradní trest nebo opatření vykonají až po udělení souhlasu ze strany příslušného orgánu vydávajícího členského státu.
- 27 V tomto kontextu nelze donucovací vazbu, jež směřuje k výkonu příkazu ke konfiskaci, považovat za opatření, jež je alternativou k tomuto příkazu ve smyslu čl. 12 odst. 4 rámcového rozhodnutí 2006/783, a nepředstavuje ani dodatečnou sankci nebo změnu takového příkazu vydaného ve vydávajícím státě. Uvalení této donucovací vazby proto nevyžaduje předchozí souhlas posledně uvedeného státu.
- 28 Jak totiž tvrdili všichni účastníci řízení, kteří předložili vyjádření, uvalení donucovací vazby směřuje k dosažení cíle rámcového rozhodnutí 2006/783, jenž jak bylo připomenuto v bodě 16 tohoto rozsudku, spočívá v usnadnění spolupráce mezi členskými státy, zejména pokud jde o výkon příkazů ke konfiskaci majetku, vytvářením tlaku na dotčenou osobu, která odmítá zaplatit dlužnou částku, ačkoli by tak byla schopna učinit.
- 29 Tento závěr není zpochybněn skutečností, že donucovací vazba byla kvalifikována jako „trest“ ve smyslu článku 7 EÚLP Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska), jak podotýká předkládající soud. Taková kvalifikace nemá vliv na možnost příslušného orgánu upravenou v čl. 12 odst. 1 rámcového rozhodnutí 2006/783 stanovit podmínky pro výkon příkazu ke konfiskaci a provádět veškerá opatření, která považuje za nejvhodnější pro uskutečnění tohoto výkonu, aby bylo dosaženo cíle rámcového rozhodnutí 2006/783 a současně byla dodržena – jak vyplývá rovněž z bodu 13 odůvodnění tohoto rozhodnutí – základní práva dotčené osoby.
- 30 S ohledem na tyto úvahy je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 12 odst. 1 a 4 rámcového rozhodnutí 2006/783 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání použití takových právních předpisů členského státu, jako jsou předpisy, které jsou předmětem věci v původním řízení, které pro účely výkonu příkazu ke konfiskaci vydaného ve vydávajícím členském státě případně umožňují uvalení donucovací vazby.

Ke druhé otázce

- 31 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda skutečnost, že právní předpisy vydávajícího státu rovněž povolují případné uvalení donucovací vazby, má vliv na použití takového opatření ve vykonávajícím státě.

- 32 Jak bylo v tomto ohledu uvedeno v bodě 17 tohoto rozsudku, v souladu s čl. 12 odst. 1 rámcového rozhodnutí 2006/783 se výkon příkazu ke konfiskaci řídí právem vykonávajícího státu.
- 33 Toto ustanovení se zakládá na zásadě vzájemného uznávání, která předpokládá vzájemnou důvěru v to, že každý členský stát akceptuje použití trestního práva platného v ostatních členských státech, i kdyby použití vlastního vnitrostátního práva vedlo k odlišnému řešení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. ledna 2018, Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, bod 52).
- 34 K ohrožení cíle sledovaného rámcovým rozhodnutím 2006/783, jak je objasněn v bodě 16 tohoto rozsudku, by došlo tehdy, kdy by se uložení vykonávacího opatření ve vykonávajícím členském státě řídilo vnitrostátním právem vydávajícího státu nebo by podléhalo podmínkám stanoveným tímto právem.
- 35 S ohledem na tyto úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že skutečnost, že právní předpisy vydávajícího státu rovněž povolují případné uvalení donucovací vazby, nemá žádný vliv na použití takového opatření ve vykonávajícím státě.

K nákladům řízení

- 36 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 12 odst. 1 a 4 rámcového rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání použití takových právních předpisů členského státu, jako jsou předpisy, které jsou předmětem věci v původním řízení, které pro účely výkonu příkazu ke konfiskaci vydaného ve vydávajícím členském státě případně umožňují uvalení donucovací vazby.**
- 2) **Skutečnost, že právní předpisy vydávajícího státu rovněž povolují případné uvalení donucovací vazby, nemá žádný vliv na použití takového opatření ve vykonávajícím státě.**

Podpisy.